

W drodze na Warmię i Mazury

*Podaj mi rękę, bracie mój drogi,
Znad Wisły, Bugu, Naroczy!
Do nas przywiodły cię nowe drogi...
Bracie mój! popatrz mi w oczy.*

Tym, co przybyli
Maria Zientara-Malewska
Olsztyń 1965

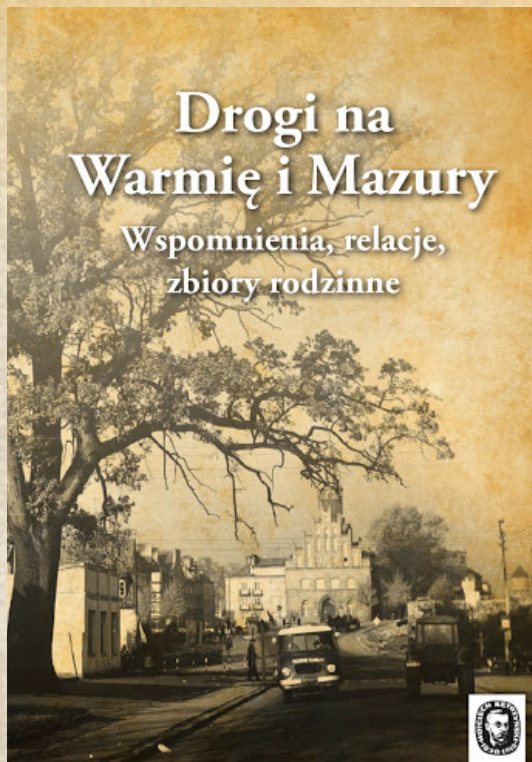
Drodzy Czytelnicy!

Poruszające, niewiarygodne, bolesne, pełne nadziei...

Takie właśnie są historie osób, które zdecydowały się opowiedzieć o swojej życiowej drodze. Wspólnym mianownikiem tych losów jest miejsce osiedlenia – Warmia i Mazury. Tereny z trudną, burzliwą historią. Jednak jest coś jeszcze, co łączy osiedleńców – wiara, że wraz z przybyciem na Warmię i Mazury los będzie łaskawszy.

Niniejszy wybór książek przygotowany został w 75. rocznicę przybycia osadników na Warmię i Mazury.

Milej lektury.

Drogi na Warmię i Mazury. Wspomnienia, relacje, zbiory rodzinne
red. Piotr Bojarski, Emilia Janowska, Olsztyn, 2018

Drogi na Warmię i Mazury.

Wspomnienia, relacje, zbiory rodzinne

Książka powstała w ramach projektu „Archiwa rodzinne jako źródło upowszechniania tradycji narodowej” i zawiera pięć tekstów będących wspomnieniami osadników. Relacje te opracowane zostały przez pracowników Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie i stanowią cenne świadectwo powojennej rzeczywistości. Cała publikacja świetnie wpisuje się w nurt badań nad regionem, który zakłada zbieranie przekazów jego mieszkańców.

Bagaż doświadczeń i wspomnień

Relacje osadników polskich
na Warmii i Mazurach po 1945 roku

*Bagaż doświadczeń i wspomnień. Relacje osadników polskich
na Warmii i Mazurach po 1945 roku*

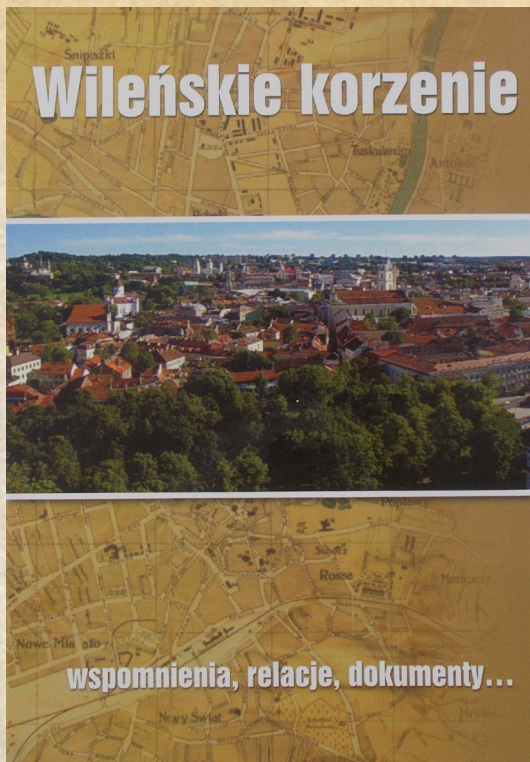
red. Piotr Bojarski, Emilia Janowska, Olsztyn, 2018

Bagaż doświadczeń i wspomnień.

Relacje osadników polskich na Warmii i Mazurach po 1945 roku

To książka zawierająca dziesięć tekstów wspomnieniowych, z czego każdy z nich został pieczołowicie opracowany przez pracowników Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie. Reminiscencje te zostały wzbogacone o fotografie z rodzinnych archiwów, które świetnie korespondują z tekstem i obrazują wydarzenia w nich opisywane. Na marginesie warto dodać, iż wspomnienia są przedstawione w pierwszej osobie, co z pewnością potęguje autentyzm relacji.

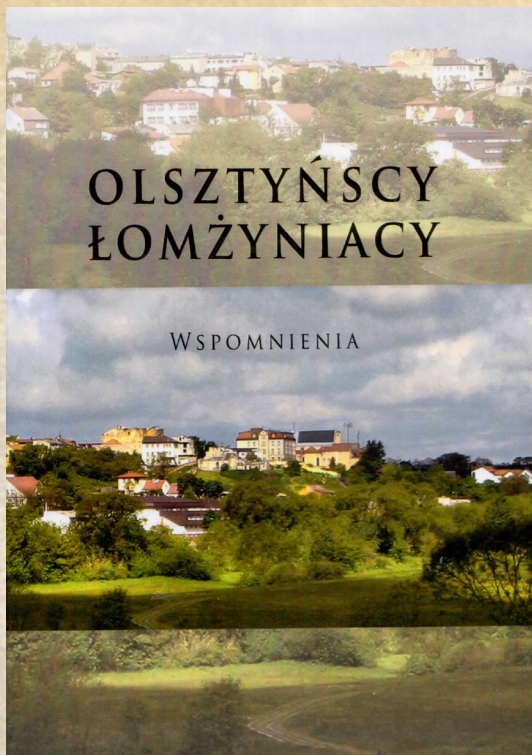

Wileńskie korzenie. Wspomnienia, relacje, dokumenty...

red. Zygfryd Gładkowski, Bolesław Pilarek, Olsztyn, 2012

Wileńskie korzenie.
Wspomnienia, relacje, dokumenty...

Tytuł sugeruje, co jest wspólnym mianownikiem wspomnień przedstawionych w książce. Lektura tejże pozycji pozwoli zauważyć, iż redaktorzy dołożyli wszelkich starań, aby zachować indywidualny charakter każdej relacji. Ponadto w książce zawarto wzmiankę o działalności olsztyńskiego oddziału Towarzystwa Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej.

Olsztyńscy Łomżyńniacy. Wspomnienia

red. Andrzej Roman Gąsiorowski, Krystyna Koziello-Poklewska, Olsztyn, 2011

Olsztyńscy Łomżyńniacy. Wspomnienia

Książka ta podzielona została na cztery części, z czego w trzech pierwszych porządek w układzie treści wyznacza przyjęta cezura czasowa. Czwarta część zawiera zaś obszerne sylwetki autorów wraz z ich fotografiami. Ponadto pozycja wzbogacona została o wykaz literatury dotyczącej ziemi łomżyńskiej.

Mazury zapamiętane. Relacje i wspomnienia mieszkańców Ziemi Piskiej
red. Waldemar Brenda, Bogusław J. Turpacz, Orzysz, 2014

Mazury zapamiętane.

Relacje i wspomnienia mieszkańców Ziemi Piskiej

Prezentowana pozycja to książka podsumowująca projekt „Mazury zapamiętane. Mazury w XX wieku w relacjach i wspomnieniach mieszkańców jako inwentaryzacja dziedzictwa kulturowego” zrealizowany z inicjatywy Lokalnej Grupy Działania „Mazurskie Morze”. Sama publikacja wyróżnia się na tle innych obszernym wprowadzeniem autorstwa Waldemara Brendy oraz świetnym materiałem ikonograficznym.

**CZYŻBY DIABEŁ OSTATNIA
SKRZYNIĘ OTWORZYŁ?**

Co się stało mi ostatnio, a nawet³
mam mi odpisać.
Zmieniłam się bardzo. Zrodziła się
w tej mej duszy taka jakaś samotność
i taka świadomość, że mi wciąż
niektóre rzeczy nie idą. Ciężko
miło tamtych lat, gdy zapomniałam
o tym co jest, myślałam, w ciepło,
dobro, wesoło - a na świecie było
takie, jakie sądzę po przeczytaniu
piśmiennictwa i na obrazach.
Ciepła, miła, w której
nie ma kłamstwa, nie ma
niczego i jakoś mi się wydaje.
i darmo mi tego nie wypadać.
Ciepła i optymistyczna jak ty
i twoje dzieci.

Helena Piotrowska

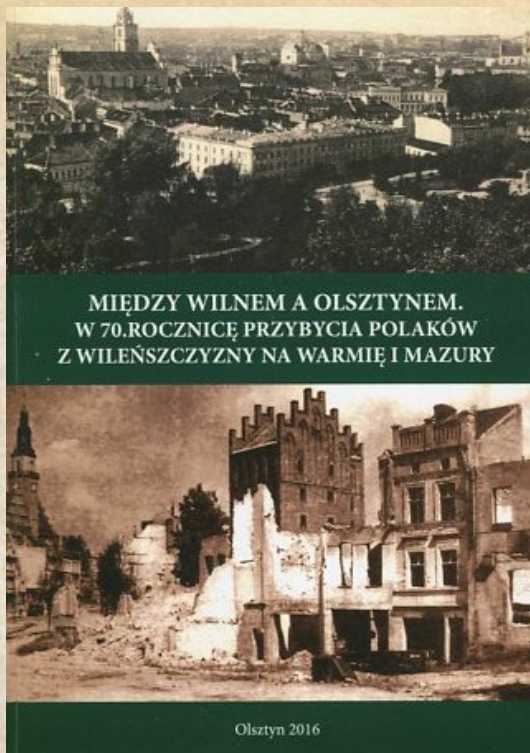
Helena Piotrowska

Helena Piotrowska, Olsztyn, 2013

Czyżby diabeł ostatnią skrzynię otworzył?

To książka przedstawiająca przejmujące losy Polaków, którzy od 1945 r. przybywali na Warmię i Mazury. Dzieje bohaterów zostały spisane po bezpośrednich rozmowach z nimi i są przyczynkiem do poznania nie tylko indywidualnych losów ludzi, ale także przemian dziejowych. Lektura tej pozycji z pewnością nie pozostawi czytelnika obojętnym, a wręcz skłoni do refleksji i pokory.

*Między Wilnem a Olsztynem. W 70. rocznicę przybycia Polaków
z Wileńszczyzny na Warmię i Mazury*

red. Piotr Bojarski, Andrzej Szmyt, Olsztyn, 2016

Między Wilnem a Olsztynem.
W 70. rocznicę przybycia Polaków z Wileńszczyzny
na Warmię i Mazury

Poza czytaniem książek pełnych autentycznych wspomnień, warto pokusić się o lekturę pracy zbiorowej „Między Wilnem a Olsztynem”. Pozycja ta opatrzona została aparatem naukowym i zawiera trzynaście interesujących artykułów ułożonych w porządku tematycznym i chronologicznym. Godne uwagi jest również zawarte na końcu książki zestawienie bibliograficzne, które z pewnością ułatwi dotarcie do publikacji na temat Wileńszczyzny.

Codziennosc zapamietana. Warmia i Mazury we wspomnieniach

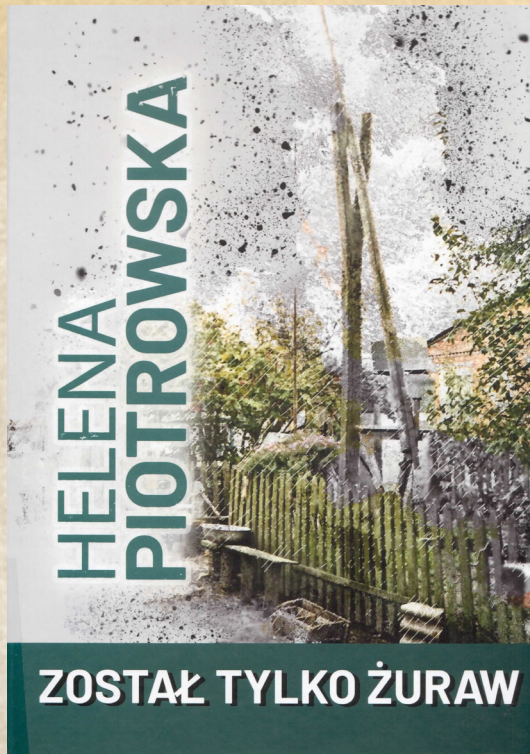
red. Hans-Jurgen Karp, Robert Traba, Olsztyn – Warszawa, 2004

Codzienność zapamiętana.

Warmia i Mazury we wspomnieniach

Prezentowana książka to publikacja zawierająca teksty nadesłane w ramach konkursu pod hasłem „Codzienność. Lata czterdzieste i pięćdziesiąte na Warmii i Mazurach”. Na szczególną uwagę zasługuje tekst autorstwa redaktorów, który świetnie wprowadza do lektury publikacji. Ponadto książka wzbogacona została o indeks miejscowości, który z pewnością ułatwi korzystanie z pozycji.

Został tylko żuraw. Jan Franciszek Rutkowski strażnik pamięci o Wołyniu

Helena Piotrowska, Olsztyn, 2019

Został tylko żuraw.

Jan Franciszek Rutkowski strażnik pamięci o Wołyniu

Helena Piotrowska w swej książce nie skupiła się na zbieraniu relacji i ich publikacji, lecz na stworzeniu pełnej biografii człowieka, który mimo wojennych przeżyć obłąskawił rzeczywistość i wykazał się aktywną działalnością społeczną. Sam Jan Franciszek Rutkowski we wprowadzeniu zaznacza, że lektura książki pozwoli czytelnikom poznać nie tylko historię Wołynia, ale także dzieje Olsztyna i jego mieszkańców.

Beata Szady
Wieczny początek
Warmia i Mazury

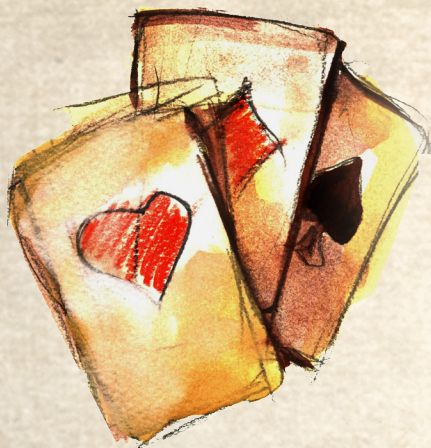
Wieczny początek

Beata Szady, Wołowiec, 2020

Wieczny początek

Reporterka słuchając ludzi i przelewając to na papier, kreśli aktualny obraz rzeczywistości Warmii i Mazur. Rozmówców można podzielić na trzy grupy – przedwojennych mieszkańców Prus Wschodnich, powojennych osiedleńców oraz tych, którzy przełomowych momentów w dziejach regionu nie pamiętają. To, co wyróżnia publikację, to szeroka perspektywa czasowa pozwalająca dostrzec dokonujące się zmiany.

Zakończenie

To tylko wybrane publikacje przedstawiające losy osób, które osiedliły się na Warmii i Mazurach tuż po drugiej wojnie światowej. Wszystkie te pozycje oraz wiele innych, zbliżonych tematyką, znaleźć można w zbiorach Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie.

Olsztyn 2020

Wybór i opracowanie: *Marta Pęczak*

Redakcja techniczna: *Karolina Lewandowska*

Korekta: *Urszula Maciąg*

Grafika: *Karolina Lewandowska*

© Wojewódzka Biblioteka Publiczna
im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny w Olsztynie

Publikacja ukazała się w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa 2020